

Tas Latweefchu lauschu draugs.

1836. 6. August.

32^{tra} lappa.

Z a u n a s s i n n a s.

No Rehweles. Reiserä ohtes dehs, jauns leelwirfts Konstantin Nikolajewitsch 10tâ Zuhli tur no Pehterburges ar fuggi pahr juheu atnahze un apraudsija pilssehtu. Apfkattijis bahkes, walnus, basnijas un zittas ehkas un weetas, dewahs ohtas deenas wakkarâ atkal prohjam un brauze us Pinnu semmi, tur arri leelaku pilssehtu apraudsiht.

No Rihges. Widsemmes leelkungi schinni gaddâ sawâ runnas deenâ schehligi irr apnehmuschees, zif drihs ween warrehs, semneeku-behrneem skohlas sagahdacht un us preekschu arri luhkoht, fur un fâ jo labbaki tahda sawada skohla ja-ustaisa, fur jaunekli warretu ismahzitees par draudses skohlmeistereem.

Rihges birgeru beedriba, kas jau preeksch 19 gaddeem preeksch ammatneeku mahzekteem brihw-skohlu ustaisija, ko Deewa wihram Lutteram par gohdu nosauze par Luttera-skohlu, ta taggad drihs wehl ohtu brihw-skohlu uszels, fur til usnems nabbagu bahrinus: 30 puischus un 30 meitas.

Zaur to musihki, ko scho gaddu preeksch Jahneem taisija Rihgâ, fâ muhsu 26ta lappa stahstija,— un par ko teem zilwekeem bija ja-maksa, kas to gribbeja dsirdeht, eenahze pawissam 6900 rubti un 45 kap. fudr. Turpretti ais to tehreja 5121 rubti un 12 kap. fudr. Utlikke wehl 1779 rubti un 33 kap. fudr., no kurreem 1000 rubtus fudr. us zitteem gaddeem glabbahs, kad ohtu reis deht musihka fanahktu un to pahreju isdallija daschahm beedribahm, kas woi pilssehtas nabbagus apgahda, woi us zitteem kahdeem derrigeem un kristigeem darbeem dohdahs.

No Slohkes. Gan waijadsetu, fa taggad arri tapatt, fâ zittôs gaddôs tikfuschti eetu wilkus meddiht. Jo, kautgan pee mums juhmalneekem wehl

dauds trohkfna bija, tatschu 22trâ Zuhli trihs wilki eenahze muhsu kuhçis un 13 aitas saplehfe.

No Illukstnes walsts, Kursemme. 3schâ Zuhli tur seela nelaiime notikke. Misgahje zaur ugguni semneeka mahja lihds ar trim behrneem, kas bija palikkufchi eekschâ. — Teiz, ka ugguns zaur to effoht ispruzzis, ka laudis neapdohmigâ prahâ malku ais karsta krahfna gribbejuschi kalteht. — To taf muhscham ne weenam ne buhs darriht; jo jau dauds nelaiimes zaur to irr notikkufchas.

No Masflawas. Tur taggad semmes kohpeju beedriba fahf audsinahf sihschu tahrpus. To darra fewischki tadeht, lai tee strahdneeki, kas sihschu pabrihkôs strahda, dabbu gruntigi mahzitees, kâ no pirma galla ja-darra ar to tahrpumammoleem. Pehrâ gaddâ bija isdewees, 500 kammofus, baltus drihs kâ sneegs, sadabbuht un schat wassarâ jau lihds 1000 tahrpi no panteem ischfihle, ko nu usbarro un kas jau fahf eewehrptees. (Kâ sihschu tahrpi ja-audsina, to mahja Latw. t. dr. 1834 2tra lappa.)

No Sprantschu semmes. Tannî aprinkî, ko sauç Barle-Dik, teefa ne fenn frohdsineezei uslikke seelu naudas-strahpi par to, ka 4 puikas no 13 lihds 14 gaddeem us winnu luhgschanu bija meelojuse ar allu un brandwihnu. Dabbuja turflaht arri stipru mahzibu, lai us preekschu jel ne drihstahs, jaunekteem ko isdoht no stipreem dsehreneem. — Labbi gan buhtu, ja arri muhsu mallâs fahktu jauneklus fargahf no tahdahm kahrдинашанам.

Kahdam waijag' labbam fainneekam buht.

Sahkama pufse.

Zaunsemm' Kriksch's bija labš fainneeks, kad mulschneeka pagastâ mahju ustaiſija. Winnam scheiten' nekahdi raddi nedš draugi bija; jo winsch's kâ brihw zilweks no zittas pufses atnahze un fahze eekultees, tikli strahdadams. Un kad nu nekahds draugs nedš pasihstams bija, ar ko farunnatees, tad winna laika-kaweklis bij' darbs, ko winsch's tikkufchi, nepekufsdams strahdaja un swehtdeenâ kalpoja Deewam. Pee tahdas dsihwoschanas Deewš winnu pilnam swehtija; jo pehz pahri gaddeem winna plehfumi bija jo augligati, ne kâ dascha pagasta fainneeka lauki. Isdewe Deewa swehtibu, ne ween paschu istikshanai, bet arri ko us preeksch-deenahm taupiht, woi pahrdohf warreja. — Kam bij' pahrafas ehkas, lohpi un mahju-rihki nekâ Krikscham? — Bet kam labbi irr, tas daschu brihd' wehl labbaki kahro un prett Deewu kurnedams, darbu apnihkt. Kâ bij' ar Krikschu. — Turriks wihrs tappis, negribbeja wairš weentulis buht, bes draugeem un pasihstameem. Zilweku draudsiba gan naw kauna, bet tohti teizama leeta, kad ar gohdigeem un Deewa-bihjigeem zilwekeem sadraudsejahs. Bet Krikscham wis nenahze prahâ, draugeem tikkumu papreeksch pahrbaudiht. Lai tee zitta zeema eedshwotaji bija, kahdi buhdami, tatschu winsch's wehlejahs tohs paschus few par draugeem. — Ar tahs

dahm dohmahm kahdâ fwehtbeenâ naudas mazzinu kullê bahsis, aisstaigaja no mahjahm 4 werstes taht — lihds frohgam. Ut balta laime! Tê bija draugu, tē bija dfereschana, fshupstischana un lihgoschana!... Kaut nu gan wiffi winnam mihli draugi bija, tatschu zitti wehl pahrmette: kapehz lihds schim tahds lepns bijis, un winneem pasihstams nedeweess? Ka labb' sawahdi dshwojoht, nekâ winni! "Brah! " fazzija Wilka Indrikis, "ja tu arween gribbi tã dshwoht, tad tew no muhsu widdus ja isnihfti; jo mehš tewi ne eeredsefim." — Krischs dohmaja: Laikam winschs welti nerunna. Labbi ka schodeen schahwahs prahâ schurp atnahkt; zittahdi buhtu pee wella! "Klauf, frohsdsineeks! dohdeet mums wehl stohpu brandwihna!" — Brandwihns tappe atnefts, un schee sawu draudsibu wehl zeetaku sehje. — Bet ko Krischs no saweem draugeem ihsteni gribbeja mahzitees, to taggad dsirdestim. Winschs sahje tã runnahkt: "Mihli kaimini un draugi! Es kã fweeschneeks lihds schim juhfu widdu dshwojis un pehz sawahdas wihses turrejees; itdeenâs kã eejuhgts firgs no weenas gaismas lihds ohtrai strahdajis, un toz mehr, kapehz buhs preefsch zitta mantu kraht? Warr buht pehz mannis gaddahs tahds, kas mannus suheus fweedrus pa kahjahm minn. Bet, schinnis grehts laifds, fo zittu warr samantohkt, kã wehdera teesu preefsch sew un saweem." — "Alf ka tu isgaisis!" — "fleeedse zitti weenâ balsi — "wehdera un apgehrba deht tik dauds puhletees! Woi tad effi redsejis, ka mehš tã mohzamees un wehrgojam? Un tatschu arri effam pa sehdufchi un apgehrbuschees un wehl lustigati dshwojam, nekâ tu!" — "Tebè, tebè, nahburgi! to jau gan redsu un man gauschi mihl buhtu, ka juhš man arr' scho skunsti mahzitut, kã tik weegli warr dshwoht." — "Labprah! labprah, nahburgs! nahz' tik mums lihds un apluhko, kã mehš dshwojam: tuhda! meerigaku sirdi dabbusi." — Krischs taifijahs lihds eet un zepures panehmusch, steidsehs wiffi us tuwaku zeemu, frustam schkehrsam pa zellu straipeledami. — "Luh! brah!" — fazzija Wilka Indrikis, "ta irr manna mahja!" Krischs to usluhkoja fatruhtdamees; jo schahdu pohstaschu wehl nez bija redsejis, un ar fleppenu balsi us Indriki fazzija: "Brah! kã tu tahdã wilku buhdã warri dshwoht?" Schis pretti: "Aha, brah! kahdas tew azzis! ja tã aplam gribbi brahkehkt, tad muhsu gudribu nepanahfti! — Luh!" — stahstija winschs tahkt. — "preefsch 10 gaddeem manna mahja bij' kã pussmuischa; bet, tizzi brah! mehš tãpatt nedabbu jam duffeht, kã tu. Puhlejamees itdeenâs kã sirgi un wehrgi. Bet kad tehws nomirre, un es ferwu apnehm — luh! schi Leelman' Wehtera meitu — man zittahds prahts nahze un dohmaju: kas taggad warr manni speest? es pats esnu fainneeks un darbu nodewejs fatram un tizzi, kaimin, zik man dauds weeglaht taggad! — Jumti gan fakrittuschi, bet apdohma, rudsus tik paschu istiffchanai sehju; zik tur warr buht falmu, fur 32 puhri teek iskulti? Tohs paschus, kas isnahkt, pahrdohdu, fur taf wehrdinschs atlez, fo ar draugeem eepreezhtees; preefsch jumteem wehl deesgan laiks! Wotte mahja wezza; bet kapehz zittam par labbu puhleschohs, kad naw wairs kã pa wezzam, kad mahja behrnu behrneem peederreja. Kam peederr, lai taifa: es jau netaisfichu un graschu, kas pascham geld, zittam par labbu netehreschu. Un kad arr'? wehl deesgan laika! — Lauki arr' flifti, bet kad apdohmaju, tad zittahdi newarr buht; jo fuhdu naw, fo wirsã gahft. — Tehws mannim gan atstohje 18 gohwis un 4 firgus, bet taggad naw wairaf, kã 4 gohwis un 1 firg. Taf paschi wehl warram keipt un zauri wilktees, un dauds muifchas darbu deenas paleek pascheem: jo, kad fungi reds, no ka wairaf newarr ispspeest, to leek meerã un tik dauds nedfenna, kã spehjneekus. Wehl: sehstas arr' fakrittuschas; lai kriht! Kapehz man buhs aufis fildihkt pee mescha-kunga un luhgtees kã deedelneekam, kas negribb ar labou prahtu ifgads doht, arween waizadams, fur pehna palikkufe? Ullis mescha-kungs! — un fo buhs fazzihkt? — Woi tahds deewaleetina gan sinn, zik greht falla-laikã meschã braukte pehz malkas; tad sehstas geld pee ugguns. Ramehr tik dauds klaufohs, labbal' lai stahw besch. Un woi tad man kahda luste pascham puhletees? un t. j. pr." — Tãpatt nu arr' tee zitti weens pehz ohtra, fatrs sawu klahschanu winnam isteije un scham to padohmu dewe, arri tãpatt darriht. Sinnams,

Fuhtr's wiffus labpraht us few' welf, lai lihds weenu paschu walgu welf un lischkeem mihksta mehle un walloda netruhtst, ar ko tew tik brangi un jauti eeteit, ka tew labs prahts usnah, ja tik drufjin aufi us winnu pufsi pagreesi. — Krischs ahtri apdohma- jees, winneem rohku sneedse un teize, ka ar winnu padohmu meerä effus. "Urrah!" kleeedse zitti, "nu tu redsefi, ka tew deesgan laika buhs us atpuhschanu." — "Ak Deews! zil dauds ahtraki firds launumam padohdahs, nekä labbumam. — Pehz mas gaddeem Krischa mahjas nemas nebija labbakas pahr wiinna beedru pohstaschahm. Katram, kas pirmak' winnu kà gohda-wihru pasinne, taggad schauschallas usgahje, kad redseja to allaschiz krustam schkehrsam no frohga pahreijoht. Sinnams, ka gan masak' darba bija (tapehz ka newihshoja strahdabt), jo pee winneem tas fakkams wahrds — ko no flinku muttes arween dsird — bija: wehl gan laika. Bet kad dsihwe wiffai gahje krittumä, tad firds usmohdahs un pahrmette, ka pats fawas laimes pohstitajs effoht. Lohpi, leell un masi, wiffi palikke tahdi, ka newarreja dohmaht, ka tee teepaschi effoht, kas papreefch bijuschi. Lauks nekreeeta, prohti: wairak pehrkones un lahtsch' ausak. Behrni palikke plikki un baddä nihke; faine negribbeja dsihwoht. No wisseem fakteem dsirdeja fungstschanu un waidas un t. j. pr. — Behdigs, raudadams sehdeja Krischs ar saweem beesdrem kahdä waffarä us tihroma eschu, sawu pohstu noschelhodami un nestinnadami, kà us preefchu dsihwoht. Us Deewu nedrihsteja drohschi azzis pazelt, tapehz, ka paschi fawas laimes bendes bijuschi.

Teem, tà behdajohht un eefsch dsiklahm dohmaht sehdoht, peegahje no ohtras puffed tahs paschas walsts mescha-farg's Eihrel Jurris, gohdigs un turrigs fainneeks, ko gan driht wiffi pagasta laudis wiinna baggatibas un sawahdas dsihwofchanas dehl sfaude un eenihdeja. Winschs teem mihligi labwaffaru dohdams, eeraudsija tohs lohti behdigus, un laipnigi usrunnaja: "Manni mihli kaimini un draugi! kas wainas jums, ka tik behdigi effat? — Gohds mihlam debbes Tehwam, schogadd' gan wiffi laudis preezas jahs, ka tahds isdewigs un labs gads effoht un katris lihgsmi Deewu flawe. Kas tad jums falfch? nahburgi!" — "Ak, Deewam schehl!" — "tee atbildeja — "mums gan slikti klahjahs!" — "Un nu tee winnam sawu nelaimi gallu no galla issteize. Jurris brihtinu apdohmajees, fazzija: "Man juhfu nelaimes jau fenn schehl bija, bet juhs mannu pamahzischanu nekad negribbejat peenemt; tapehz juhs paschi ween pee fawas nelaimes effat wainigi. Tatschu jums wehl dohschu padohmu, kas juhs atkal us zella warrehs waddiht. Woi gribbat labpraht klaufiht?" — "Ak, labpraht, nahburgs! jau deesgan schahdes effam zeetufchi lihds schim, tewis neklausidami; bet nu tizzigi tew to apfohlam, ka ne weens no taweem wahrdeem semmè krittih's." — "Nu tad ar Deewa palihdseschanu! — bet taggad man zaur daschahm darrischanahm galwa tahda durna, ka waijag' wehl apdohmatees. Atnahgeet swehtdeen' pehz basnig' laika pee man mahjäs, tad sawu padohmu jums stinnamu darrischu. Dsihwojeet weffeli!" Wahr scho sinnu preezigi palikufchi, draugi ischkehrabs. (Weidsama pufse us preefchu.) U. L.

S l u d d i n a s c h a n a.

Zauna grammatina irr drikketa ar to wirkrakku: Pamahzischana par to atsdimfchanu. — Reseetu to paschu warr dabbuht pirkt pee kahdeem zeenigeem mahzistajeem Widsemme par 48 kapp. b. — Pee Kaunas mahzitaja winnu arridsan eseeetu warr dabbuht par 60 kapp. b.

Lihds 4. August pee Nihges irr atnahkufchi 724 fuggi un aishbraufuschi 689.

Wrihw drikket. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffed:
Dr. C. E. Napierky.